

Sygn. akt IIC 1084/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Łodzi, II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : Sędzia S.O. Mariola Kaźmierak

Protokolant: Marta Witek

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2015 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa M. S., H. F.i K. F.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

I. 1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz M. S. kwotę 100.000 zł (sto tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 500 zł (pięćset złotych) z tytułu zwrotu kosztów procesu,

2. oddała powództwo w pozostałej części;

II. 1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz H. F. kwotę 100.000 zł (sto tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty,

2. oddała powództwo w pozostałej części,

3. nie obciąża powódki kosztami procesu;

III.1.zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz K. F. kwotę 70.000 zł (siedemdziesiąt tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 228,30 zł (dwieście dwadzieścia osiem złotych, trzydzieści groszy) z tytułu zwrotu kosztów procesu,

2. oddała powództwo w pozostałej części;

IV. nakazuje pobrać od (...) S.A. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 10.500 zł (dziesięć tysięcy pięćset złotych) z tytułu nie uiszczonej opłaty od pozwu w części uwzględniającej powództwo;

V. odstępuje od obciążenia powodów kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa.

Sygnatura akt II C 1084/14

UZASADNIENIE

W pozwie, który wpłynął do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 22 lipca 2014 roku powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w Ł. tytułem zadośćuczynienia na rzecz:

- M. S. kwoty 200.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 27 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty - za doznaną przez powódkę krzywdę w związku ze śmiercią córki N. K. (1), siostry A. T. (1), szwagra B. T. oraz siostrzeńców: A. T. (2) i W. T.,

- H. F. kwoty 250.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 27 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty - za doznaną przez powódkę krzywdę w związku ze śmiercią córki A. T. (1), wnuczki: N. K. (1), A. T. (2) i W. T. oraz zięcia B. T.,

- K. F. kwoty 150.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 27 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty - za doznaną przez powoda krzywdę w związku ze śmiercią siostry A. T. (1), siostrzeńców: A. T. (2), W. T. i N. K. (1) oraz szwagra B. T..

Ponadto wnieśli o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa podała, że w dniu 11 lipca 2008 r. w miejscowości K., powiat B., miał miejsce wypadek drogowy, w wyniku którego śmierć ponieśli małżonkowie A. i B. T. i ich dzieci: A. i W. T. oraz córka M. S.-N. K.. Od samochodu ciężarowego marki M. o nr rej: (...) kierowanego przez P. W. oderwała się przyczepa i stanęła w poprzek jezdni. Uderzył w nią jadący od strony B. drogą nr (...), kierowany przez B. T., samochód osobowy marki Ł. S. o nr rej. (...). W wyniku tego zderzenia zarówno kierowca samochodu marki Ł. S., jak i wszyscy jego pasażerowie zginęli na miejscu zdarzenia. Ich śmierć spowodowała nieodwracalne zmiany w życiu M. S., H. F. i K. F..

Samochód marki M. o nr rej: (...) oraz przyczepa (...) o nr rej: (...) były ubezpieczone od odpowiedzialności cywilnej OC w (...) S.A. w W..

Ubezpieczyciel uznał zasadę swojej odpowiedzialności za skutki wypadku i wypłacił tytułem odszkodowania z powodu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej H. F. po śmierci córki A. T. (1) bezsporną kwotę 35.000 zł, na rzecz M. S. tytułem znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci córki N. K. (1) kwotę 35.000 zł oraz kwotę 2.000 zł z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu.

(pozew k. 2-10)

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 stycznia 2015 roku strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. Wskazała, iż z uwagi na to, że w okolicznościach niniejszej sprawy wypadek miał miejsce przed wejściem w życie przepisu art. 446 § 4 k.c., tj. przed 3 sierpnia 2008r. roszczenie o zadośćuczynienie z związku ze śmiercią A. T. (1), B. T., W. T., A. T. (2) i N. K. (1) nie ma podstaw zarówno w oparciu o art. 446 § 4 k.c., jak i art. 448 k.c. W przypadku gdyby Sąd nie podzielił przedstawionej argumentacji strona pozwana zakwestionowała wysokość dochodzonych żądań oraz wskazała, iż bezpośrednio po przedmiotowym wypadku strona powodowa dochodziła od pozwanego odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej.

(odpowiedź na pozew k. 91-96)

Pismem procesowym z dnia 14 kwietnia 2015r. strona powodowa wskazała, iż na kwotę dochodzonego przez M. S. zadośćuczynienia w wysokości 200.000 zł składają się: 80.000 zł - w związku ze śmiercią córki N. K. (1), 50.000 zł - w związku ze śmiercią siostry A. T. (1), 30.000 zł - w związku ze śmiercią szwagra B. T., 20.000 zł - w związku ze śmiercią siostrzeńca A. T. (2) oraz 20.000 zł - w związku ze śmiercią siostrzenicy W. T..

Na kwotę dochodzonego przez H.F.zadośćuczynienia w wysokości 250.000 zł składają się: 80.000 zł - w związku ze śmiercią córki A. T. (1), 50.000 zł w związku ze śmiercią wnuczki N. K. (1), 50.000 zł - w związku ze śmiercią wnuczka A. T. (2), 50.000 zł - w związku ze śmiercią wnuczki W. T. i 20.000 zł - w związku ze śmiercią zięcia B. T..

Na kwotę dochodzonego przez K. F. zadośćuczynienia w wysokości 150.000 zł składają się: 50.000 zł - w związku ze śmiercią siostry A. T. (1), 25.000 zł - w związku ze śmiercią siostrzenicy N. K. (1), 25.000 zł - w związku ze śmiercią

siostrzenicy W. T., 25.000 zł - w związku ze śmiercią siostrzeńca A. T. (2) oraz 25.000 zł - w związku ze śmiercią szwagra B. T..

(pismo procesowe, k. 122-123)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 11 lipca 2008r. P. W. kierując samochodem ciężarowym marki M. (...) PL o numerze rejestracyjnym (...) wraz z przyczepą (...) o numerze rejestracyjnym (...) jechał w kierunku B. drogą nr (...). Na wysokości skrzyżowania w miejscowości K., w przyczepie pękł dyszel, w wyniku czego oderwała się ona od ciągnącego ją pojazdu i stanęła w poprzek jezdni. W tym czasie od strony B. jechał samochód osobowy marki Ł. S. o numerze rejestracyjnym (...), kierowany przez B. T.. Znajdowała się w nim także żona kierowcy A. T. (1), ich dzieci: A. i W. T. oraz siostrzenica N. K. (1). Samochód osobowy uderzył w stojącą w poprzek jezdni przyczepę, w wyniku czego jego kierowca oraz wszyscy pasażerowie ponieśli śmierć na miejscu.

(okoliczności niesporne)

A. T. (1) była córką E. i H. F. oraz siostrą K. F. i M. S.. We wrześniu 1996 r. wyszła za mąż za B. T., zamieszkała w B.. Z małżeństwa tego urodziła się dwójka dzieci: w dniu 9.01.1997 r. - syn A., zaś w dniu 4.05.1998 r. - córka W.. W chwili śmierci A. T. (1) miała 36 lat, jej mąż -35 lat, A. T. (2) -11, zaś W. T. - 10 lat. A. T. (1) oraz B. T. byli zgodnym małżeństwem.

N. K. (1) była córką M. S.. Chodziła do liceum w Ł. K., zdała do II klasy. Była pilną uczennicą, nie miała problemów z nauką. Planowała iść na studia. M. S. pozostawała w dobrych relacjach z córką, były przyjaciółkami. N. K. (1) chętnie pomagała w domu, nie sprawiała problemów wychowawczych. Często odwiedzała A. T. (1) w B., zajmowała się pilnowaniem jej dzieci. Przyjaźniła się z W. T.. Odwiedzała także H. F.. Razem z W. T. spędzała u niej wakacje. N. K. (1) i W. T. podejmowały się prac dorywczych przy zbieraniu truskawek. Pomagały powódce H. F. w gospodarstwie, przewiązywały krowy, karmiły kury.

Powodowie bardzo przeżyli śmierć A. T. (1), jej męża B. T., ich dzieci A. i W. T. oraz N. K. (1). Byli załamani.

A. T. (1) z rodziną co tydzień przyjeżdżała do domu H. F.. Rodzina wspólnie spędzała wszystkie święta. Przyjeżdżała także M. S. razem z dziećmi. H.F. wspólnie z córką A. T. (1) obchodziła imieniny. Mogła liczyć na wsparcie i pomoc z jej strony oraz jej męża. Także wnuki pomagały w gospodarstwie, przy zbiorach.

H. F. rzadziej jeździła w odwiedziny do córki i jej rodziny, bo musiała zajmować się gospodarstwem. Chodziła z okazji Dnia Babci do przedszkola wnuków.

Powódka przeżyła szok, kiedy dowiedziała się o wypadku. Do dnia dzisiejszego nie może się pogodzić ze śmiercią bliskich. Nadal bardzo przeżywa ich stratę, reaguje płaczem na myśl o nich. Często odwiedza ich groby. Zdarzało się że na cmentarz chodziła codziennie. W związku ze śmiercią bliskich nie korzystała z żadnych konsultacji lekarskich. Przez okres pół roku po wypadku chodziła przygnębiona.

K. F. był bardzo związany z A. T. (1), byli przyjaciółmi. Siostra była towarzyską i wesołą osobą, doradzała bratu. Wtedy powód był jeszcze kawalerem. Z siostrą i jej mężem widywał się co tydzień. W każdą niedzielę po południu jeździł do B.. Był ojcem chrzestnym W. T.. Bywał u W. T. z okazji jej urodzin czy imienin. Z B. T. łączyły powoda wspólne zainteresowania motoryzacyjne.

Po wypadku K. F. częściowo zamknął się w sobie, nie mógł się pogodzić z tym co się stało. Nie korzystał z pomocy specjalisty. Nie zażywał także żadnych leków. Zajmował się sprawami związanymi z pogrzebami, bowiem jego rodzice, ani siostra M. S. nie byli w stanie zająć się ich organizacją. Po wypadku spał po 2, 3 godziny na dobę, taka sytuacja utrzymywała się aż do pogrzebu.

Powód tęskni za siostrą. Co tydzień odwiedza jej grób na cmentarzu. Był także związany z A. T. (2). Chętnie spędzał z nim czas. Utrzymywał kontakt również z N. K. (1). Widywał się z nią, kiedy przyjeżdżała do babci na wakacje oraz na święta. Powód ożenił się w 2013 roku. Ma córkę w wieku 3 lat.

(odpisy aktów stanu cywilnego, k. 27-40, zeznania powoda K. F., protokół rozprawy z dnia 18.03.2015r., 00:58:09-01:10:05, k. 115, zeznania powódki H. F., protokół rozprawy z dnia 18.03.2015r., 00:40:36-00:55:57, k. 114v.-115, zeznania powódki M. S., protokół rozprawy z dnia 18.03.2015r., 00:06:33-00:38:16, k. 113v.-114v.)

A. T. (1) była młodszą siostrą M. S.. Różnica wieku między nimi wynosiła dwa lata. Łączyły je bliskie, przyjacielskie relacje. Spotykały się dwa razy w miesiącu. Utrzymywały kontakt telefoniczny raz w tygodniu. Wspólnie spędzały wakacje wraz ze swoimi rodzinami. W ciągu roku widywały się przy okazji odwiedzin u mamy, przy okazji świąt. M. S. przyjeżdżała do siostry także na Sylwestra. A. T. (1) zajmowała się organizowaniem wspólnych wyjazdów. W dniu wypadku B. T. wraz z żoną, dziećmi oraz N. K. (2) jechali nad zalew odpocząć. M. S. miała do nich dojechać.

A. T. (2) był grzecznym, spokojnym dzieckiem. Nie było z nim żadnych problemów wychowawczych. W. T. była dzieckiem bardziej żywiołowym, wesołym przyjaźniła się z N..

M. S. po śmierci córki była na zwolnieniu 1,5 miesiąca. Cierpiała na bezsenność. Do chwili obecnej nie pogodziła się ze stratą bliskich i nigdy się nie pogodzi. Cały czas ciężko to przeżywa. Po wypadku często płakała. Nie mogła zobaczyć ciała córki po wypadku, ponieważ było zmasakrowane. Powódka dwukrotnie była u psychologa. Przez okres trzech miesięcy zażywała ziołowe leki uspokajające. W każdą niedzielę chodzi na cmentarz. Odwiedza groby bliskich. M. S. ma jeszcze drugie dziecko – syna, który ma obecnie 19 lat. Po śmierci siostry bardzo wspierał powódkę. Mąż powódki zmarł w 2013 roku.

Wszyscy tragicznie zmarli członkowie rodziny zostali pochowani na cmentarzu w P., blisko miejsca zamieszkania H. F.. H. F. miała łącznie ze zmarłą siedmioro dzieci, zaś powodowie M. S. i K. Franc sześcioro rodzeństwa.

(zeznania powódki M. S., protokół rozprawy z dnia 18.03.2015r., 00:06:33-00:38:16, k. 113v.-114v.)

Po śmierci bliskich pozostali członkowie rodziny nadal utrzymują ze sobą kontakt. Spotykają się z okazji świąt czy imienin. Widują się regularnie, rodzina nie rozpadła się.

(zeznania powódki M. S., protokół rozprawy z dnia 18.03.2015r., 00:31:07, k. 114v.)

Pozwany ubezpieczyciel w trakcie postępowania wyjaśniającego decyzją z dnia 19 sierpnia 2008r. wypłacił tytułem odszkodowania z powodu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej H. F. po śmierci córki A. T. (1) kwotę 35.000 zł, zaś na rzecz M. S. wypłacił tytułem znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci córki N. K. (1) kwotę 35.000 zł oraz kwotę 2.000 zł z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu.

(pisma, k. 11-12)

Wyrokiem z dnia 15 września 2009r. wydanym w sprawie II C 175/09 Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanego (...) S.A. na rzecz M. S. kwotę 150.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 stycznia 2009r. do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy wskazał, iż zgodnie z dyspozycją art. 446 § 3 k.c. stanowiącym o roszczeniach osób pośrednio poszkodowanych, sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Natomiast zwrot „znaczne pogorszenie sytuacji życiowej” należy odczytywać nie tylko w materialnym aspekcie zmienionej sytuacji bliskiego członka rodziny zmarłego, ale w szerszym kontekście, uwzględniającym przesłanki pozaekonomiczne określające tę sytuację. Do tych ostatnich niewątpliwie zaliczyć należy m.in. utratę oczekiwania przez osobę poszkodowaną na pomoc i wsparcie członka rodziny, których mogła ona zasadnie spodziewać się w chwilach wymagających takich zachowań, utratę przez dziecko osobistych starań ojca o jego utrzymanie i wychowanie, utratę realnej możliwości poprawy warunków życia czy realizacji planów życiowych, utratę wzajemnej pomocy i opieki, utratę przez rodzica dziecka, na którego

pomoc i wsparcie mógł liczyć w późniejszym okresie swego życia. Nie bez znaczenia dla stwierdzenia znacznego pogorszenia sytuacji życiowej pozostawać mogą - towarzyszące utracie osoby najbliższej - przeżycia psychiczne i pogorszenie stanu zdrowia uprawnionego, wywołujące u niego osłabienie aktywności życiowej i zawodowej. Samo sformułowanie przepisu o „znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej”, nadaje odszkodowaniu z art. 446 § 3 k.c. charakter szczególny. Swoistość tego odszkodowania polega na tym, że dotyczy ono powetowania szczególnych szkód. Chodzi tu wprawdzie o szkodę o charakterze majątkowym, najczęściej jednak powiązaną ściśle i przeplatającą się z uszczerbkiem o charakterze niemajątkowym, a więc o szkodę często trudną do uchwycenia i zmierzenia, jaką zazwyczaj wywołuje śmierć najbliższego członka rodziny. Sąd Okręgowy wskazał ponadto, iż podstawę rekompensaty szkód niemajątkowych powódki może stanowić także przepis art. 446 § 4 k.c.

Sąd Okręgowy stwierdził w całości zasadność powództwa, uznając, że strona powodowa wykazała, iż w wyniku śmierci pięciorga członków rodziny, w tym m. in. córki powódki N. K. (1), jak również siostry powódki A. T. (1) oraz jej męża i dwójki ich dzieci doszło do znacznego pogorszenia jej sytuacji życiowej zarówno w aspekcie materialnym, jak i niematerialnym. Natura doznanego uszczerbku choć o charakterze majątkowym była ściśle powiązana ze szkodą niemajątkową - krzywdą powódki w wyniku śmierci faktycznie najbliższych członków rodziny, z którymi była emocjonalnie bardzo zżyta, spędzali wspólnie wiele czasu, w tym m. in. święta i wakacje, dzielili wspólne zainteresowania.

Sąd uznał, iż żądanie M. S. w zakresie kwoty 55.000 zł odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej z powodu śmierci córki N. K. (1) zasługuje na uwzględnienie. Za usprawiedliwione uznał ponadto żądanie odszkodowania w wysokości 40.000 zł z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej z powodu śmierci A. T. (1) oraz 10.000 zł z powodu śmierci B. T.. Sąd orzekł ponadto o przyznaniu odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej M. S. w związku ze śmiercią A. i W. T. w wysokości po 22.500 zł.

(wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 25.09.2009r. z uzasadnieniem, k. 76-81 załączonych akt sprawy II C 175/09)

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 9 lutego 2010r. wydanym w sprawie I ACa 925/09, na skutek apelacji strony pozwanej od powyższego wyroku, zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że zasądzoną na rzecz M. S. kwotę 150.000 obniżył do kwoty 95.000 zł, zaś w pozostałym zakresie oddalił powództwo.

Sąd Apelacyjny uznał, że powódka nie udowodniła, by w wyniku śmierci męża jej siostry oraz ich dzieci doszło do znacznego pogorszenia jej sytuacji życiowej. Sąd Apelacyjny stwierdził, że jej sytuacja życiowa uległa znacznemu pogorszeniu w wyniku śmierci córki, bowiem utraciła ona możliwość realizacji uczuć i więzi rodzicielskich względem dziecka, a także szanse wzajemnej pomocy na przyszłość. W efekcie śmierci córki w dramatycznych okolicznościach przeszła głęboki wstrząs, do dnia dzisiejszego pozostaje przygnębiona i izoluje się od otoczenia. Poczucie osamotnienia i utraty dziecka uzasadniało zatem zasądzenie przyznanych kwot. Tym bardziej, że nie bez znaczenia pozostawał także fakt, że w nieszczęśliwym wypadku zginęło jednocześnie aż pięcioro członków rodziny.

Podobnie za zasadne Sąd Apelacyjny uznał odszkodowanie dla powódki po śmierci jej siostry A. T. (1), szczególnie, że rodzeństwo było ze sobą bardzo zżyte i siostry zawsze mogły na siebie liczyć, a ich rodziny były wzajemnie emocjonalnie związane.

Sąd Odwoławczy wskazał, iż powołany przez Sąd I instancji art. 446 § 4 k.c. nie mógł stanowić podstawy rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, bowiem nie obowiązywał jeszcze w dacie powstania szkody, której naprawienia domagała się strona powodowa, gdyż § 4 do art. 446 k.c. został dodany przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 maja 2008r. (Dz. U. Z 2008r., Nr 116, poz. 731) zmieniającej m. in. Kodeks Cywilny z dniem 3 sierpnia 2008r., podczas gdy feralny wypadek miał miejsce w dniu 11 lipca 2008r. Stosownie do treści art. XXVI ustawy z dnia 23 kwietnia 1963r. Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny, do stanów prawnych powstałych przed dniem wejścia w życie Kodeksu stosuje się prawo dotychczasowe, o ile lex specialis nie przewidują inaczej. Jednakże Sąd Apelacyjny wskazał, iż powyższe uchybienie Sądu I instancji nie miało istotnego wpływu na treść rozstrzygnięcia, gdyż ugruntowana w orzecznictwie i doktrynie wykładnia art. 446 § 3 k.c. sprzed powołanej nowelizacji, nakazywała w pojęciu „znacznego pogorszenia

sytuacji życiowej” uwzględniać aspekt materialny i niematerialny tej szczególnej szkody o złożonym charakterze, z uwagi na specyficzny przedmiot ochrony.

(wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 09.02.2010r., k. 128-132 załączonych akt sprawy II C 175/09)

Następnie wyrokiem z dnia 22 września 2009r. wydanym w sprawie II C 105/09 Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanego (...) S.A. na rzecz powódki H. F. kwotę 165.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 stycznia 2009 r. do dnia zapłaty oraz na rzecz powoda K. F. kwotę 110.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 stycznia 2009 r. do dnia zapłaty.

Sąd w uzasadnieniu wskazał, iż na gruncie art. 446 § 3 k.c. wprawdzie chodzi o szkodę o charakterze majątkowym, najczęściej jednak powiązaną ściśle i przeplatającą się z uszczerbkiem o charakterze niemajątkowym, a więc o szkodę często trudną do uchwycenia i zmierzenia, jaką zazwyczaj wywołuje śmierć najbliższego członka rodziny. Sąd uznał, iż żądanie H. F. w zakresie kwoty 45.000 zł odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej z powodu śmierci córki A. T. (1), zasługuje na uwzględnienie. Wskazał, iż silny wstrząs psychiczny spowodowany nagłą, tragiczną śmiercią córki nie mógł pozostać bez wpływu na zdrowie będącej w podeszłym wieku powódki. Wypadek odbił się na jej aktywności życiowej i zawodowej, zmieniła się jakość jej życia. Jednocześnie zwrócił uwagę na pomoc, jaką oferowała A. T. (1), która wraz z rodziną odwiedzała dom rodziców, nie tylko sprawiając tym radość, ale pomagając w codziennych obowiązkach, robiąc zakupy. Poza zamieszkującym razem z H. F. i jej mężem E. F., synem K., A. T. (1) stanowiła realną pomoc dla rodziców i nadzieję jako ich oparcie na starość. Na skutek zaistniałego wypadku komunikacyjnego powódka bezpowrotnie utraciła oparcie, jakie zapewniała jej córka. Okoliczności te w ocenie Sądu Okręgowego uzasadniały przyjęcie znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej powódki w związku z jej śmiercią i przyznanie odszkodowania we wskazanej wysokości.

Podobne okoliczności legły u podstaw uwzględnienia żądania powoda K. F.. Sąd uznał, iż cierpienie brata po stracie siostry, jest mniejsze niż cierpienie rodziców po stracie dziecka, mimo tego, iż na gruncie przedmiotowej sprawy A. T. (1) i K. F. byli ze sobą bardzo związani. Wraz ze śmiercią siostry również K. F. stracił realną pomoc w gospodarstwie, jaką oferowała A. T. (1), stracił także jedyną osobę, która, poza nim, opiekowała się rodzicami, robiła dla nich zakupy, zajmowała się nimi, gdy ten wyjeżdżał w delegacje. Sąd uznał więc, że odszkodowanie w kwocie 40.000 przyczyni się do zrehabilitowania powodowi znacznego pogorszenia jego sytuacji życiowej zaistniałej wskutek śmierci siostry.

Powyższe okoliczności przesądziły także o uwzględnieniu żądań powodów w zakresie odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej z powodu śmierci B. T., tj. kwoty 30 000 zł na rzecz H. F. oraz 10 000 zł na rzecz K. F.. B. T. służył K. F. pomocą w gospodarstwie rolnym. Był gwarancją pomocy dla Henryki i E. F. w razie nieobecności K. F. w domu rodzinnym. Sąd orzekł o przyznaniu powodom odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej powodów w związku ze śmiercią A. i W. T. oraz N. K. (1) w wysokości 30 000 zł na rzecz H. F. oraz w kwocie 20 000 zł na rzecz K. F., wskazując, iż niespodziewana śmierć tyłu członków najbliższej rodziny, w tym także wnuków (siostrzeńca i siostrzenic), które stanowiły radość dziadków i wuja, które często ich odwiedzały, spędzały z nimi święta i weekendy, spowodował zdaniem sądu znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powodów, uzasadniające przyznanie odszkodowania we wskazanym zakresie.

(wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 22.09.2009r. z uzasadnieniem, k. 13-19)

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 14 grudnia 2009r. wydanym w sprawie I ACa 926/09, na skutek apelacji strony pozwanej od powyższego wyroku, obniżył zasądzone na rzecz H. F. odszkodowanie z kwoty 165.000 złotych do kwoty 135.000 złotych, oraz zasądzone na rzecz K. F. z kwoty 110.000 złotych do kwoty 50.000 złotych.

Sąd Apelacyjny wskazał, że roszczenie H. F. odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej wskutek śmierci wnuczki N. K. (1) oraz roszczenie K. F. odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej wskutek śmierci A. i W. T. oraz N. K. (1) nie zostało udowodnione. Wobec czego Sąd odwoławczy uznał, że należne H. F. odszkodowanie należy obniżyć o kwotę 30.000 zł przyznane tytułem znacznego pogorszenia jej sytuacji życiowej po

śmierci wnuczki N. K. (1), zaś K. F. o kwotę 60.000 zł przyznaną tytułem znacznego pogorszenia jego sytuacji życiowej po śmierci A. i W. T. oraz N. K. (1).

(wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14.12.2009r., k. 146-151 załączonych akt sprawy II C 105/09)

Pismem z dnia 5 maja 2014r., otrzymanym przez pozwanego w dniu 26 maja 2014r., strona powodowa wezwała go do zapłaty tytułem zadośćuczynienia na rzecz M. S. kwoty 200.000 złotych za doznaną przez nią krzywdę w związku ze śmiercią córki N. K. (1), siostry A. T. (1), szwagra B. T., siostrzeńców: A. T. (2) i W. T., na rzecz H. F. kwoty 250.000 złotych za doznaną przez nią krzywdę w związku ze śmiercią córki A. T. (1), wnucząt: N. K. (1), A. T. (2) i W. T. oraz zięcia B. T., a także na rzecz K. F. kwoty 150.000 złotych za doznaną przez niego krzywdę w związku ze śmiercią siostry A. T. (1), siostrzeńców: A. T. (2), W. T. i N. K. (1), szwagra B. T.. Strona powodowa określiła 30-dniowy termin likwidacji szkody.

W odpowiedzi na powyższe pozwany pismami z dnia 20 czerwca 2014 r. wskazał, że w jego ocenie brak jest podstaw do przyznania zadośćuczynienia w oparciu o art. 448 k.c. i odmówił spełnienia świadczeń.

(zgłoszenie szkody, k. 47-50, pisma pozwanego, k. 51-55)

Powódka H. F. mieszka z synem K. (...), jego żoną i córką. Zajmuje jeden z czterech pokoi. Utrzymuje się z emerytury w wysokości 1.276 zł. Na leki przeznaczają około 100 zł miesięcznie. Prowadzeniem gospodarstwa zajmuje się K.F..

K. F. utrzymuje się z prac dorywczych. Zarabia miesięcznie około 2 tys zł. Jego żona przebywa obecnie na urlopie wychowawczym.

(zeznania powódki H. F., protokół rozprawy z dnia 18.03.2015r., 00:50:39, k. 115, zeznania powoda K. F., protokół rozprawy z dnia 18.03.2015r., 01:10:05, k. 115v.)

M. S. pracuje jako tkacz, zarabia 1.600 zł miesięcznie. Mieszka wraz z synem w wynajętym mieszkaniu. Jej syn uczęszcza do technikum w P., otrzymuje rentę po ojcu w wysokości 800 zł miesięcznie.

(zeznania powódki M. S., protokół rozprawy z dnia 18.03.2015r., 00:38:16, k. 114v.)

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie powołanych dowodów, w szczególności zeznań powodów oraz załączonych do akt sprawy dokumentów. Stan faktyczny nie był przedmiotem sporu.

Sąd oddalił wnioski pełnomocnika powodów o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych psychologa i psychiatry na okoliczność ustalenia zakresu cierpień powodów i ustalenia ewentualnego uszczerbku na zdrowiu po śmierci najbliższych członków rodziny.

W ocenie Sądu wnioski te prowadziły jedynie do przedłużenia i podrożenia postępowania. Nie służyły bowiem ustaleniu okoliczności wymagających wiadomości specjalnych. Sąd w całości dał bowiem wiarę powodom w zakresie ustalenia ogromu ich cierpień. Fakt, iż cierpienia te były ogromne w związku z utratą pięciu członków rodziny nie budzi najmniejszych wątpliwości. Żadne z powodów po śmierci poszkodowanych nie korzystało z pomocy psychologa i psychiatry. Jak powodowie zgodnie zeznali nie pojawiły się żadne nowe dolegliwości zdrowotne w związku ze śmiercią bliskich. Ustalenie zaś uszczerbku na zdrowiu powodów wynikłego utraty osoby bliskiej nie wniosłoby nic nowego i istotnego dla zakresu odpowiedzialności pozwanego, a tym samym rozmiaru krzywdy powodów wynikłej li tylko z utraty osoby bliskiej.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Strona powodowa domagała się zasądzenia tytułem zadośćuczynienia od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz M. S. kwoty 200.000 zł, na rzecz K. F. kwoty 150.000 zł oraz na rzecz H. F. kwoty 250.000 zł.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że w wyniku wypadku drogowego z dnia 11 lipca 2008r. śmierć na miejscu ponieśli N. K. (1), A. T. (1), B. T. oraz A. i W. T..

W chwili zdarzenia pojazd sprawcy objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym (...) S.A.

Podstawę odpowiedzialności pozwanego za powstałą w wyniku wypadku szkodę stanowi art. 822 i następne k.c. Zgodnie z brzmieniem art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Zawarcie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej nakłada zatem na ubezpieczyciela obowiązek naprawienia szkody w razie nastąpienia określonego w umowie wypadku. Przesłanką powstania obowiązku świadczenia przez ubezpieczyciela z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest stan odpowiedzialności cywilnej ubezpieczającego (ubezpieczonego) za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej.

W niniejszej sprawie ubezpieczyciel wskazywał, iż roszczenia powodów o zadośćuczynienie nie mają podstaw zarówno w oparciu o art. 446 § 4 k.c. jak i art. 448 k.c. Kwestionował także ich wysokość.

W orzecznictwie przyjmuje się, że najbliższym członkom rodziny zmarłego nie przysługuje roszczenie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 446 § 4 k.c., gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, LEX nr 785681).

Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Dlatego też należy rozważyć, czy w takiej sytuacji podstawą dochodzonego przez stronę powodową roszczenia o zadośćuczynienie może stanowić, wskazywany przez nią art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego widoczne jest ugruntowane jednolite stanowisko, zgodnie z którym spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c., jeżeli śmierć nastąpiła na skutek deliktu przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (uchwały SN: z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, LEX nr 604152, z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, Lex nr 852341, III CZP 93/12 z dnia 20 grudnia 2012 r., Lex za nr 1267081, z dnia 7 listopada 2012 r., III CZP 67/12, Lex nr 1230027, ponadto wyroki SN: z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, Lex nr 599865, z dnia 25 maja 2011, II CSK 537/10, Lex nr 846563, z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10, nie publ. i z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 314/11, nie publ.).

Katalog dóbr osobistych opisany w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że ochroną objętą w art. 23 k.c. są również takie dobra osobiste jak: pamięć po zmarłych, tradycja rodzinna, więzy rodzinne. Więzy rodzinne stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i z mocy art. 18 i 71 Konstytucji podlegają ochronie prawnej.

Sąd Okręgowy orzekający w niniejszej sprawie podziela powyższe poglądy. Nie ulega bowiem wątpliwości, że rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa podlega ochronie prawa, zaś więź rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc. Prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi zatem dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c., co oznacza, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

W związku z powyższym, Sąd nie podzielił w tym zakresie argumentacji strony pozwanej. Nie sposób zgodzić się także ze stanowiskiem (...) S.A., że przepisy art. 445 i 446 § 4 k.c. należy traktować jako *lex specialis* w stosunku do regulacji z art. 448 k.c., a tym samym, że regulują w sposób kompleksowy i wyczerpujący kwestię naprawienia szkody niemajątkowej - krzywdy, w przypadku uszkodzenia ciała, wywołania rozstroju zdrowia, a więc w przypadku naruszenia szczególnych dóbr osobistych. Co skutkowałoby brakiem możliwości dochodzenia zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej. W tym zakresie Sąd Okręgowy przychyliła się do tezy wyrażonej w uzasadnieniu wspomnianej wcześniej uchwały Sądu Najwyższego III CZP 76/10 z dnia 22 października 2010 roku, zgodnie z którą dodanie art. 446 § 4 k.c. spowodowało zmiany w ogólnej wykładni przepisów art. 448 k.c. oraz art. 446 § 3 k.c. poprzez zawężenie katalogu osób mogących ubiegać się o takie zadośćuczynienie do osób najbliższych (art. 448 k.c.), które nie muszą już wykazywać jakichkolwiek dodatkowych przesłanek poza wymienionymi w tym przepisie oraz do wiązania funkcji art. 446 § 3 k.c. wyłącznie z ochroną majątkową (podobnie na ten temat wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Łodzi m.in. w wyroku z dnia 14 kwietnia 2010 roku w sprawie I ACa 178/10, LEX nr 715515).

Uznając za dopuszczalne zgłoszenie przez stronę powodową roszczenia o zadośćuczynienie na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych, należy odnieść się do przesłanek odpowiedzialności warunkujących zasadność zgłoszonego żądania, do których należą: istnienie dobra osobistego, naruszenie lub zagrożenie tego dobra oraz bezprawność zagrożenia lub naruszenia.

Na istnienie w przedmiotowej sprawie dobra osobistego powodów, podlegającego ochronie, wskazano we wcześniejszej części uzasadnienia. Odnosząc się do pozostałych dwóch przesłanek, a więc naruszenia tych dóbr osobistych i bezprawności naruszenia, wskazać należy, iż niewątpliwym jest, że w wyniku wypadku z dnia 11 lipca 2008r. śmierć ponieśli N. K. (1), A. T. (1), B. T. oraz A. i W. T., zaś co do bezprawności naruszenia, zawarte w art. 24 k.c. domniemanie w tym zakresie nie było kwestionowane.

Roszczenia o zadośćuczynienie w niniejszej sprawie rozpatrywać należy w oparciu o art. 448 k.c., zgodnie z którym w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Ustalając w niniejszej sprawie wysokość kwoty zadośćuczynienia, Sąd miał na względzie ciężar gatunkowy dobra osobistego jakim jest prawo do życia rodzinnego i utrzymywania tego rodzaju więzi oraz okoliczność, iż powinno ono w hierarchii wartości zasługiwać na wzmożoną ochronę w porównaniu z innymi dobrami. Naruszenie tego dobra stanowi bowiem wielką i nieodwracalną dolegliwość, gdyż jego skutki rozciągają się na całe dalsze życie osób bliskich. Niewątpliwie krzywdę związaną z naruszeniem dobra osobistego w postaci życia rodzinnego w związku ze śmiercią osoby bliskiej trudno ocenić. Każdy przypadek musi być rozpatrywany indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, ale ocena powinna opierać się na kryteriach obiektywnych.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia, Sąd miał ponadto na względzie, że finansowa rekompensata powinna służyć wyrównaniu powodom krzywdy jakiej doznali w wyniku gwałtownego zerwania więzi rodzinnych z N. K. (1), A. T. (1), B. T. oraz A. i W. T..

W wyniku ich przedwczesnej śmierci rodzina doznała ogromnej straty. Bezspornie trudno jest ocenić i wyrazić w formie pieniężnej cierpienia doznane w wyniku śmierci osoby bliskiej. W okolicznościach niniejszej sprawy krzywda powodów w zakresie utraty bliskich jest tym bardziej dotkliwa, iż wystąpiła nagle i nieoczekiwanie oraz niosła ze sobą jednocześnie utratę aż pięciu członków rodziny. Nie bez znaczenia pozostaje okoliczność, iż spowodowana została działaniem osoby trzeciej i wiązała się z drastycznymi okolicznościami.

Niewątpliwie ogromna musi być krzywda powódki H. F., którą łączyły ze zmarłą córką szczególnie silnie więzy. Nie ulega wątpliwości, że krzywda matki po stracie dziecka, z uwagi na rodzaj i siłę wzajemnych więzi, jest jedną z najbardziej dotkliwych. A. T. (1) odwiedzała matkę w każdą niedzielę. Powódka zawsze mogła liczyć na pomoc i

wsparcie ze strony córki. Jej utrata niewątpliwie spowodowała silne i długotrwałe cierpienia psychiczne. Mimo upływu czasu brak córki powódka będzie odczuwała do końca życia. Informacja o śmierci tylu członków rodziny spowodowała u niej gwałtowną reakcję emocjonalną. Doznała szoku. N. K. (1) razem z W. T. spędzała u niej wakacje. Pomagały powódce w gospodarstwie. Mogła liczyć także na pomoc i wsparcie ze strony zięcia B. T.. Do dnia dzisiejszego powódka nie może pogodzić się ze śmiercią córki, zięcia oraz wnuków.

Także powód K. F. boleśnie odczuł śmierć siostry. Był z nią bardzo związany. Z pewnością jej wsparcie w trudnych chwilach byłoby dla powoda nie do przecenienia. Łącząca ich relacja nie była relacją podtrzymywaną jedynie przy okazji uroczystości rodzinnych bądź świąt. Z nią oraz z jej mężem i dziećmi utrzymywał regularny kontakt. Chętnie spędzał z nimi czas. Z B. T. łączyły go wspólne zainteresowania. Był ojcem chrzestnym W. T.. Utrzymywał kontakt również z N. K. (1). Ich śmierć musiała stanowić dla K. F. silne przeżycie, po wypadku częściowo zamknął się w sobie, nie mógł się pogodzić z tym co się stało.

Również rozmiar doznanych przez powódkę M. S. cierpień w związku z utratą córki musiał być bardzo duży. Jak wynika z postępowania dowodowego przeprowadzonego w niniejszej sprawie M. S. pozostawała w dobrych relacjach z córką, były przyjaciółkami. N. K. (1) była uczynnym, nie sprawiającym problemów wychowawczych dzieckiem. Codzienna obecność, wzajemna pomoc i wsparcie wskazują, iż więź matki z córką była silna. Po jej śmierci życie powódki bardzo się zmieniło. Jednocześnie w tym samym wypadku poza jedyną córką straciła nie tylko siostrę, z którą była silnie związana, która stanowiła jej przyjaciółkę, ale także szwagra i siostrzeńców. Rodziny spędzały ze sobą wakacje, widywały się przy okazji świąt, uroczystości rodzinnych, odwiedzin u mamy H. F., utrzymywały także kontakt telefoniczny. Córka powódki oraz A. T. (1) także się przyjaźniły. Powódka do chwili obecnej nie pogodziła się ze stratą bliskich. Ich śmierć wiązała się z silnymi zmianami w funkcjonowaniu emocjonalnym powódki. M. S. przez okres 1,5 miesiąca po wypadku przebywała na zwolnieniu. Na wspomnienie bliskich reagowała płaczem i smutkiem. Cierpiała na bezsenność. Zmuszona była korzystać z pomocy psychologa. Zażywała także leki uspokajające.

Wskazać należy, iż przed nowelizacją art. 446 k.c., polegającą na wprowadzeniu do kodeksu cywilnego art. 446 § 4 k.c., w doktrynie na gruncie art. 446 § 3 k.c. wskazywano na swoistość tego odszkodowania wynikającą z tego, że ma ono naprawić szczególne szkody. Przyjmowano, iż szkoda o charakterze majątkowym przeplata się i jest ściśle powiązana z uszczerbkiem niemajątkowym, wywołanym przez śmierć najbliższego członka rodziny. Dlatego, nie bagatelizując znaczenia materialnego wymiaru pogorszenia sytuacji życiowej, należało przy ustalaniu odszkodowania uwzględnić współwystępowanie uszczerbku o charakterze niemajątkowym, co łącznie powinno prowadzić do rzeczywistego wynagrodzenia szkody polegającej na znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej. W ramach ustalania rozmiaru szkody uwzględniane winny być takie czynniki niewymierne, jak utrata oczekiwanego wsparcia na przyszłość i to nie tylko materialnego, jak i cierpienia związane z utratą osoby bliskiej (wyrok SN z dnia 18 lutego 2004 r., V CK 269/03, Lex nr 238971, z dnia 25 lutego 2004 r., II CK 17/03, Lex nr 328991, z dnia 26 listopada 2010 r., IV CSK 170/10, Lex nr 737283).

Ustalając w niniejszej sprawie wysokość kwoty zadośćuczynienia należało mieć na względzie, iż wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 15.09.2009r. wydanym w sprawie II C 175/09, zmienionym następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 lutego 2010r. I ACa 925/09 została zasądzona na rzecz powódki M. S. tytułem odszkodowania w związku ze znacznym pogorszeniem się jej sytuacji życiowej po śmierci córki N. K. (1) (55.000 zł) oraz siostry A. T. (1) (40.000 zł) kwota w łącznej wysokości 95.000 zł. Podkreślić należy, iż przy zasądzaniu należnego powódce odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia się ich sytuacji życiowej Sąd wskazał, iż doszło do znacznego pogorszenia się jej sytuacji życiowej zarówno w aspekcie materialnym, jak i niematerialnym. Natura doznanego uszczerbku choć o charakterze majątkowym była ściśle powiązana ze szkodą niemajątkową - krzywdą powódki w wyniku śmierci faktycznie najbliższych członków rodziny, z którymi była emocjonalnie bardzo zżyta, spędzała wiele czasu, w tym m. in. święta i wakacje, dzieliła wspólne zainteresowania.

Natomiast wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 22.09.2009r. wydanym w sprawie II C 105/09, zmienionym następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 grudnia 2009r. wydanym w sprawie I ACa 926/09 została zasądzona na rzecz H. F. i kwota 135.000 zł tytułem odszkodowania w związku ze znacznym pogorszeniem się jej

sytuacji życiowej po śmierci córki A. T. (1) (45.000 zł), jej męża B. T. (30.000 zł) oraz ich dzieci A. (30.000 zł) i W. T. (30.000 zł), zaś na rzecz K. F. odszkodowanie w kwocie 50.000 zł w związku ze znacznym pogorszeniem się jego sytuacji życiowej po śmierci siostry A. T. (1) (40.000 zł) i jej męża B. T. (10.000 zł), przy czym przy zasądzaniu należnego powodom odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia się ich sytuacji życiowej Sąd uwzględnił wymiar materialnym, jak i niematerialny szkody.

Sąd, przyznając powodom odszkodowania, miał na uwadze wskazaną powyżej, ugruntowaną wykładnię przepisu art. 446 § 3 k.c.

Ponadto na etapie postępowania wyjaśniającego, pozwany wypłacił na rzecz powódki H. F. tytułem odszkodowania kwotę 30.000 zł, zaś powódka M. S. otrzymała od pozwanego tytułem odszkodowania kwotę 35.000 zł.

Z powołanych wyżej względów, mając na uwadze przyznane już odszkodowanie, Sąd uznał w niniejszej sprawie, iż odpowiednią kwotę zadośćuczynienia na rzecz powódki H. F. za naruszenie dobra osobistego w postaci zerwania więzów rodzinnych ze zmarłą córką A. T. (1) będzie stanowiła kwota 30.000 zł, ze zmarłymi wnukami – A. i W. T. – kwota po 20.000 zł, ze zmarłym zięciem B. T. kwota 10.000 zł, zaś z N. K. (1) – 20.000 zł, co łącznie stanowi kwotę 100.000 zł.

W pozostałym zakresie żądanie powódki, mając na uwadze wskazane powyżej okoliczności, podlegało oddaleniu.

Odnośnie roszczenia M. S. Sąd uznał, iż odpowiednią kwotę zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci zerwania więzów rodzinnych ze zmarłą córką N. K. (1) będzie stanowiła kwota 50.000 zł, ze zmarłą siostrą A. T. (1) – kwota 20.000 zł, zaś ze zmarłymi siostrzeńcami – A. i W. T. – kwota po 10.000 zł oraz ze zmarłym szwagrem B. T. również kwota 10.000 zł, co łącznie stanowi kwotę 100.000 zł, zaś w pozostałej części powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

W zakresie roszczenia K. F. Sąd uznał, iż odpowiednią kwotę zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci zerwania więzów rodzinnych ze zmarłą siostrą A. T. (1) będzie stanowiła kwota 20.000 zł, ze zmarłą chrześnicą W. T. – również kwota 20.000 zł, zaś ze zmarłymi siostrzeńcami – A. T. (2) i N. K. (2) oraz szwagrem B. T. kwota po 10.000 zł, co łącznie stanowi kwotę 70.000 zł, w pozostałej części powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

W myśl art. 359 § 1 k.c. odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub decyzji innego właściwego organu. W niniejszej sprawie źródłem roszczenia o odsetki jest przepis art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym dłużnik, który nie spełnia świadczenia w odpowiednim terminie dopuszcza się opóźnienia i wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego.

Stosownie do treści art. 455 k.c. roszczenie wierzyciela wobec dłużnika staje się wymagalne wraz z nadejściem terminu do spełnienia świadczenia. Jeżeli termin ten nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Pismem z dnia 5 maja 2014 roku, doręczonym pozwanemu (...) S.A. w dniu 26 maja 2014 roku, strona powodowa wezwała go do zapłaty tytułem zadośćuczynienia na rzecz M. S. kwoty 200.000 złotych, na rzecz H. F. kwoty 250.000 złotych, zaś na rzecz K. F. kwoty 150.000 złotych, zakreślając przy tym 30-dniowy termin likwidacji szkody.

O odsetkach od zasądzonych tytułem zadośćuczynienia na rzecz powódek M. S. i H. F. kwot w wysokości po 100.000 zł oraz na rzecz powoda K. F. odpowiednio kwoty 70.000 zł Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. Żądanie zapłaty świadczenia z tego tytułu zostało zgłoszone ubezpieczycielowi we wskazanym powyżej piśmie przedsądowym, co nastąpiło w dniu 26 maja 2014 roku. Zatem uwzględnivszy 30 dniowy termin spełnienia świadczenia, strona pozwana pozostawała w opóźnieniu od dnia 26 czerwca 2014 roku. W tej sytuacji żądanie zapłaty odsetek od dnia 27 czerwca 2014 roku należało uznać za zasadne.

M. S., H. F. i K. F. zostali zwolnieni od kosztów sądowych częściowo, tj. ponad kwotę 1.000 zł co do każdego z nich. (k.82)

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., dokonując ich stosunkowego rozliczenia.

Powódka M. S. poniosła koszty procesu w łącznej kwocie 4.617 zł (koszty zastępstwa procesowego - 3.600 zł, opłata od pełnomocnictwa - 17 zł oraz częściowa opłata od pozwu - 1.000 zł), natomiast koszty procesu wyłożone przez pozwanego wyniosły łącznie 3.617 zł (3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa).

Łącznie poniesione przez strony koszty procesu wyniosły 8.234 zł.

Ponieważ powódka M. S. przegrała proces w 50 % (przyznane świadczenie wyniosło 100.000, zaś wysokość roszczenia stanowiła kwotę 200.000 zł) i w tym zakresie powinna ponieść koszty procesu, tj. w wysokości 4.117 zł (8.234 zł x 50 % = 4.117 zł). Poniosła już koszty w wysokości 4.617 zł., zatem przysługuje jej zwrot odpowiednio kwoty 500 zł (4.617 zł - 4.117 zł).

Powódka H. F. poniosła koszty procesu w łącznej kwocie 8.217 zł (koszty zastępstwa procesowego - 7.200 zł, opłata od pełnomocnictwa - 17 zł oraz częściowa opłata od pozwu - 1.000 zł), natomiast koszty procesu wyłożone przez pozwanego wyniosły łącznie 7.217 zł (7.200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa). Ponieważ przegrała ona proces w 60 % (przyznane świadczenie wyniosło 100.000, zaś wysokość roszczenia stanowiła kwotę 250.000 zł), w tym zakresie powinna ponieść koszty procesu. Jednakże w myśl art. 102 k.p.c, w przypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może nie obciążać strony kosztami procesu w całości lub w części. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie zaistniały takie warunki. Sąd miał przede wszystkim na uwadze trudną sytuację życiową i majątkową powódki, w związku z czym doszedł do przekonania, że w okolicznościach niniejszej sprawy zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek pozwalający na nieobciążanie jej kosztami procesu.

Powód K. F. poniósł koszty procesu w łącznej kwocie 4.617 zł (koszty zastępstwa procesowego - 3.600 zł, opłata od pełnomocnictwa - 17 zł oraz częściowa opłata od pozwu - 1.000 zł), natomiast koszty procesu wyłożone przez pozwanego wyniosły łącznie 3.617 zł (3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa).

Łącznie poniesione przez strony koszty procesu wyniosły 8.234 zł.

Ponieważ powód K.F. przegrał proces w 53,3 % (przyznane świadczenie wyniosło 70.000 zł, zaś wysokość roszczenia stanowiła kwotę 150.000 zł), w tym zakresie powinien ponieść koszty procesu, tj. w wysokości 4.388,72 zł (8.234 zł x 53,3 % = 4.388,72 zł). Poniósł już koszty w wysokości 4.617 zł, zatem przysługuje mu zwrot odpowiednio kwoty 228,30 zł (4.617 zł - 4.388,72 zł), którą Sąd, stosownie do przepisu art. 100 zd.1 k.p.c., zasądził na jego rzecz od strony pozwanej.

W toku procesu, w związku ze zwolnieniem M. S., H. F. i K. F. od kosztów sądowych częściowo, tj. ponad kwotę 1.000 zł co do każdego z nich, powstały nieuiszczone koszty sądowe.

Stosownie do dyspozycji art. 113 ust. 1 i 2 pkt 1 u.k.s.c., Sąd nakazał pobrać od (...) S.A. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu w części uwzględniającej powództwo kwotę 10.500 zł, zaś w oparciu art. 113 ust. 4 u.k.s.c. uznając, że zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, odstąpił od obciążenia powodów kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa.